

ĶEKAVAS NOVADA PAŠVALDĪBA

NMR kods 90000048491

Gaismas iela 19 k-9-1, Ķekava, Ķekavas novads, LV-2123,
tālrunis 67935803, e-pasts: novads@kekava.lv

ĶEKAVAS NOVADA PAŠVALDĪBAS KONSOLIDĒTĀ GADA PĀRSKATA GRĀMATVEDĪBAS UZSKAITES PAMATPRINCIPU APRAKSTS

Ķekava, Ķekavas novads

<i>Dokumenta datums ir tā elektroniskās parakstīšanas laiks</i>	Nr. 2-37/24/7
---	---------------

1. Nozīmīgu grāmatvedības uzskaites principu kopsavilkums

1.1. NEMATERIĀLO IEGULDĪJUMU UZSKAITE

Nemateriālie ieguldījumi ir tādi ilgtermiņa ieguldījumi, kas neparādās mantiskā, saredzamā veidā, bet gan tikai kā īpašumtiesības, un kuru paredzētais lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par gadu no pieņemšanas lietošanā. Nemateriālo ieguldījumus uzskaita ilgtermiņu ieguldījumu sastāvā neatkarīgi no vienas aktīva vienības atzīšanas vērtības.

“Nemateriālo ieguldījumu” sastāvā uzrādītas uz noteiktu laiku un par samaksu iegādātas licences, iestādes ekonomiskās attīstības plāni, teritoriālās plānošanas programmas, licences datorprogrammām, datorprogrammas. Bilancē nemateriālie ieguldījumi uzrādīti atlikušajā vērtībā (sākuma vērtība mīnus amortizācija).

Nemateriālajos ieguldījumos uzskaita:

- datorprogrammas;
- programmu licences.

Nemateriālajos ieguldījumos uzskaita licences, par kurām ir zināms pēc to iegādes dokumentiem, ka to lietošanas laiks būs ilgāks par gadu. Nemateriālo ieguldījumu uzskaiti veic ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites kartītēs grāmatvedības uzskaites datorprogrammā. Nemateriālos ieguldījumus sākotnēji atzīst iegādes vai izveidošanas vērtībā.

Pamatlīdzeklim datoram, serverim, paredzēta datorprogramma jeb operētājsistēma ja tās iegādātas kopā ar datoriem un bez kuras tas nevar darboties, ir šī pamatlīdzekļa neatņemama sastāvdaļa un šīs datorprogrammas vērtību iekļauj attiecīgā pamatlīdzekļa vērtībā un uzskaita pamatlīdzekļu sastāvā (piemēram, Microsoft Windows programmu personālajiem datoriem, programmu serveriem un citas līdzīgas programmas).

Iegādājoties datorprogrammu vai tās jaunu versiju nopērk tikai lietošanas tiesības, kas nozīmē, ka šīs programmas nedrīkst pārdot bez īpašnieka atļaujas.

Gadījumos, kad datorprogramma nav pamatlīdzekļa neatņemama sastāvdaļa (piemēram, grāmatvedības datorprogrammas), un tās izmantošana nav noteikta ar licenci, šādu datorprogrammu uzrāda atsevišķi nemateriālo ieguldījumu sastāvā.

Pārējo nemateriālo ieguldījumu grupā uzskaitāmi tādi iepriekš neklasificēti nemateriāli aktīvi, kas atbilst nemateriālo ieguldījumu definīcijai.

Attīstības pasākumu, programmu izdevumus, ja zināms, ka projektu pabeigs un izmantos, uzskaita kā nemateriālos ieguldījumus. Ja attīstības pasākumu rezultātā atzīst, ka projektu pabeigt ir nelietderīgi, izmaksas iekļauj izdevumos. Zinātniskās un pētniecības darbu izmaksas budžeta iestāde iekļauj izdevumos to rašanās periodā.

Projektēšanas un plānošanas izmaksas pēc projekta apstiprināšanas dienas (projekta plāna izstrāde, būvniecības plāna izstrāde, projekta uzraudzība u.tml.) iekļauj attiecīgā ilgtermiņa ieguldījuma iegādes (izveidošanas) vērtībā, ja iespējams radušos projektēšanas izdevumus attiecināt uz konkrētu ilgtermiņa aktīva iegūšanu, būvēšanu vai ražošanu.

Aktīvu vērtības samazinājums nemateriālajiem aktīviem ir noteikts sekojoši:

Budžeta iestāde katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz nemateriālo ieguldījumu vērtības būtisku samazinājumu. Izvērtējot šādas pazīmes:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo nemateriālo aktīvu;
- pieņemts pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- nemateriālie aktīvi ir novecojuši vai fiziski bojāti;
- nemateriāla aktīva paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt nemateriāla aktīva izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

Ja pastāv vismaz viena no iepriekš minētām pazīmēm, budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, vispirms izvērtē, vai iespējams noteikt nemateriāla aktīva patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas.

Nemateriālo ieguldījumu norakstot, atsavinot, nododot citai budžeta iestādei vai konstatējot tā iznīcināšanu prettiesiskas darbības rezultātā un vai inventarizācijas laikā konstatējot iztrūkumu, nemateriālo ieguldījumu izslēdz no uzskaites, norakstot tā vērtību un uzkrāto amortizāciju. Nemateriālos ieguldījumus izslēdz, kad tie ir kļuvuši lietošanai nederīgi, kad nav atjaunojami vai izmaksas nemateriālā ieguldījuma atjaunošanai ir neadekvāti lielas, salīdzinoši ar to rezultātu, kas tiks iegūts pēc atjaunošanas pabeigšanas.

Budžeta iestādē ar rīkojumu tiek izveidota ilgtermiņa ieguldījumu (nemateriālo ieguldījumu) norakstīšanas komisija, kura izskata ilgtermiņa ieguldījumu norakstīšanai sagatavotos attaisnojuma dokumentus (norakstīšanas aktus, uzskaites kartiņu kopijas, u.c.) un iesniedz tos apstiprināšanai vadībai. Atsevišķos gadījumus pie norakstīšanas akta tiek pievienots speciālistu atzinums par nemateriālo ieguldījumu.

Nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiku nosaka atbilstoši lietošanas tiesībām, līgumam vai citam saņemtam apliecinājam dokumentam, kur noteikts darbības laika periods.

Pašvaldība ne retāk kā reizi pārskata gadā izvērtē pamatojumu nemateriālā ieguldījuma lietderīgās lietošanas laika nenoteiktībai un, ja konstatē apstākļu maiņu, saskaņā ar kuriem attiecīgajam nemateriālajam ieguldījumam var aplēst noteiktu lietderīgās lietošanas laiku, to ņem vērā, aprēķinot amortizāciju, sākot no nākamā mēneša pirmā datuma pēc aplēses maiņas.

Katra pārskata gada beigās izvērtē, vai nemateriālajiem ieguldījumiem nav vērtības samazinājuma pazīmes. Ja pazīmes tiek konstatētas, pašvaldība izvērtē un, ja nepieciešams, pārskata arī nemateriālo ieguldījumu lietderīgās lietošanas laiku.

1.2.PAMATLĪDZEKĻU UZSKAITE

Pamatlīdzekļi ir aktīvi, kuru derīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu gadu un tie funkcionē patstāvīgi. Pamatlīdzekļus uzskaita, ievērojot normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtību. Ja aktīvs atbilst pamatlīdzekļa atzīšanas kritērijiem, tomēr viena aktīva vienības iegādes vai

izveidošanas vērtība ir mazāka par normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteikto vienas aktīva vienības sākotnējās atzīšanas vērtību, aktīvu uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā kā ilgstoši lietojamo inventāru. Pamatlīdzekļi tiek iegrāmatoti iegādes vērtībā kopā ar pievienotās vērtības nodokli. Bilancē pamatlīdzekļi atspoguļoti atlikušajā vērtībā (sākotnējā vērtība mīnus nolietojums).

Par pamatlīdzekļi tiek atzīts aktīvs, ja:

- ir ticams, ka budžeta iestādē tos izmantos funkciju nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai;
- to lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks nekā 12 mēneši no pieņemšanas lietošanā (ekspluatācijā);
- var ticami novērtēt to izmaksas;
- vienas vienības iegādes vērtība pārsniedz 500 euro izņemot gadījumus saistībā ar nekustamā īpašuma un atsevišķu specifisku aktīvu atzīšanu iekļaušanai pamatlīdzekļu sastāvā. Pamatlīdzekļiem, kas iegādāti ES projektu ietvaros, arī pieļaujama vērtība zem 500 EUR;
- tos iegādājas, lai bez atlīdzības nodotu vispārējās vadības sektora struktūrām, izņemot to kontrolētus un finansētus komersantus.

Neatkarīgi no vienas aktīva vienības atzīšanas vērtības pamatlīdzekļu sastāvā uzskaita:

- bibliotēku fondus;
- izklaides, literāros un mākslas oriģināldarbus;
- dārgakmeņus un dārgmetālus;
- antīkos un citus kultūras un mākslas priekšmetus, citas vērtslietas un muzeja krājuma priekšmetus;
- nekustamos īpašumus;
- nemateriālos ieguldījumus;
- bioloģiskos aktīvus.

Pamatlīdzekļus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas (ražošanas) vērtībā, kas ietver par attiecīgā pamatlīdzekļa iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots ekspluatācijā:

- ilgtermiņa ieguldījuma pirkšanas cena, tai skaitā muitas nodeva, neatskaitāmie nodokļi, atskaitot saņemtās atlaides;
- ilgtermiņa ieguldījuma piegādes un pārvietošanas izmaksas līdz tā izmantošanas vietai;
- darba samaksa, kas tieši radusies ilgtermiņa ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā;
- ilgtermiņa ieguldījuma sagatavošanas paredzētajai izmantošanai izmaksas (ieviešanas, uzstādīšanas, montāžas izmaksas) līdz tā nodošanai un pieņemšanai lietošanā (ekspluatācijā);
- profesionālo pakalpojumu izmaksas, kas tieši attiecināmas uz ilgtermiņa ieguldījuma iegādi vai izveidošanu

Kontu grupā "Zeme un būves" uzskaita valstij vai pašvaldībai īpašumā, valdījumā esošu vai piekrītošu zemi zem būvēm, kultivēto zemi, atpūtai un izklaidei izmantojamo zemi, būves, ieskaitot aprīkojumu, ierīces un iekārtas, kas ir šo būvju neatņemama sastāvdaļa.

Šajā kontā uzskaita zemesgabalus un būves, ja tās paredzētas budžeta iestādes funkciju nodrošināšanai un pakalpojumu sniegšanai un tās plāno izmantot ilgāk nekā gadu no iegūšanas datuma:

- zemi uzskaita zemes vienībās atbilstoši piešķirtajam zemes vienības kadastra apzīmējuma numuram;

- būves, kas ir kultūras (arhitektūras) pieminekļi, uzskaita līdzīgu pamatlīdzekļu vai ieguldījuma īpašumu kontos atbilstoši to pielietojumam (piemēram, dzīvojamās ēkas, nedzīvojamās ēkas), analītiskajā uzskaitē nodalot atsevišķi;
- būvju konstrukcijas, aprīkojumu, ierīces un iekārtas, kas ir to neatdalāma sastāvdaļa, uzskaita kopā ar attiecīgo būvi.

Zemes uzskaitē

Zemi, sākotnēji atzīstot, grāmato kā pamatlīdzekļus, ja tās paredzētas:

- funkciju nodrošināšanai (piemēram, administratīvām vajadzībām, preču ražošanai, pakalpojumu sniegšanai);
- iznomāšanai pilnībā vai daļēji vispārējā valdības sektora struktūru ietvaros;
- gan funkciju nodrošināšanai, gan iznomāšanai ārpus vispārējā valdības sektora struktūrām.

Zemi, sākotnēji atzīstot, grāmato kā ieguldījuma īpašumu, ja tās:

- paredzētas iznomāšanai, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros,
- vai nav pieņemts lēmums par to izmantošanu.

Pašvaldībai piederošo un piekrītošo zemi, kas līdz šim nav iekļauta iestādes bilanci, ņem uzskaitē atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem un tajā noteiktajām kadastrālajām vērtībām.

Zemesgabaliem, kas sākotnēji atzīti kadastrālajā vērtībā platību izmaiņas tiek izvērtētas vienreiz gadā, inventarizācijas laikā salīdzina datus par to īpašumā vai valdījumā esošiem Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā aktualizētiem datiem.

Līdz gada pārskata sagatavošanai izvērtēšanai jāpakļauj zemes, kas atrodas gan pamatlīdzekļu uzskaites kontos, gan ieguldījumu uzskaites kontos, vai tās ir atbilstoši klasificētas pamatlīdzekļu vai ieguldījumu īpašumu sastāvā.

Pārklasifikāciju uz ieguldījuma īpašuma posteni vai no tā veic tikai tad, ja notiek īpašuma lietošanas veida maiņa, kuru pierāda, ja:

- iestāde pati sāk izmantot īpašumu - īpašumu pārklasificē no ieguldījuma īpašuma uz pašas iestādes izmantotu īpašumu;
- īpašnieks pārstāj izmantot īpašumu - īpašumu pārklasificē no pašu iestādē izmantota īpašuma uz ieguldījuma īpašumu;
- īpašumu iznomā saskaņā ar operatīvās nomas noteikumiem ārpus vispārējās valdības sektora struktūrām - īpašumu pārklasificē no pamatlīdzekļiem uz ieguldījuma īpašumu.

Būvju uzskaitē

Būves, sākotnēji atzīstot, grāmato kā pamatlīdzekļus, ja tās paredzētas:

- funkciju nodrošināšanai (piemēram, administratīvām vajadzībām, preču ražošanai, pakalpojumu sniegšanai);
- iznomāšanai pilnībā vai daļēji vispārējā valdības sektora struktūru ietvaros;
- gan funkciju nodrošināšanai, gan iznomāšanai ārpus vispārējā valdības sektora struktūrām.

Būves sākotnēji atzīstot, grāmato kā ieguldījuma īpašumu, ja tās:

- paredzētas iznomāšanai, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros,
- vai nav pieņemts lēmums par to izmantošanu.

Būves iekļauj pamatlīdzekļu sastāvā, tās paredzētas lietot ilgāk par gadu. Būvju konstrukcijas, aprīkojumu, ierīces un iekārtas, kas ir to neatdalāma sastāvdaļa, uzskaita kopā ar attiecīgo ēku vai būvi.

Pašvaldību ceļu un ielu uzskaitē

Pašvaldības iela ir pašvaldības īpašumā esoša satiksmei paredzēta kompleksa inženierbūve pilsētas teritorijā un pašvaldības ceļš apdzīvotā vietā, kam ielas statusu piešķirusi pašvaldība un kas ietverts teritorijas attīstības plānošanas dokumentos.

Pašvaldību ceļus un ielas uzskaita pašvaldība un reģistrē valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts ceļi".

Reģistrācijas un uzskaites nolūkā pašvaldību ceļus iedala šādās grupās:

- **A grupa** – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu satiksmi starp apdzīvotām vietām vai savieno apdzīvotas vietas ar valsts autoceļiem;
- **B grupa** – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu ne mazāk kā pie trim viensētām;
- **C grupa** – ceļi, kas nodrošina transportlīdzekļu piebraukšanu zemju īpašumiem vai mazāk nekā pie trim viensētām.

Ceļu un ielu segumu klasificē atbilstoši tā veidam – melnais segums, grants (šķembu) segums, bruģakmens segums, cits segums. Ceļu garumu norāda ar precizitāti līdz 10 metriem. Ielu garumu norāda ar precizitāti līdz vienam metram. Ielu brauktuves laukumu norāda ar precizitāti līdz vienam kvadrātmetram. Ja ielas krustojas vai pievienojas viena otrai, krustojšanās vai pievienošanās vietā ielas garumu un brauktuves laukumu norāda tikai vienai no ielām.

Tiltiem un satiksmes pārvadiem:

- garumu norāda ar precizitāti līdz metra desmitdaļai;
- brauktuves laukumu norāda ar precizitāti līdz vienam kvadrātmetram.

Velosipēdu ceļa, gājēju ceļa, gājēju un velosipēdu ceļa un kopīga gājēju un velosipēdu ceļa laukumu norāda ar precizitāti līdz vienam kvadrātmetram.

Līdz gada pārskata sagatavošanai izvērtē un pārskata gada beigās pamatlīdzekļu sastāvā uzskaita tikai tās būves, ja pārskata gadā tās:

- lietotas funkciju nodrošināšanai;
- iznomātas pilnībā vai daļēji vispārējā valdības sektora struktūru ietvaros;
- lietotas gan funkciju nodrošināšanai, gan iznomātas ārpus vispārējā valdības sektora struktūrām.

Būves pārskata gada beigās uzskaita ieguldījuma īpašumu sastāvā, ja tās paredzētas :

- iznomāšanai ārpus vispārējās valdības sektora struktūrām
- vai nav pieņemts lēmums par to izmantošanu.

Izvērtēšanai jāpakļauj būves, kas atrodas gan pamatlīdzekļu uzskaites kontos, gan ieguldījumu īpašumu uzskaites kontos.

Ja izvērtēšanas laikā, konstatē, ka būve, kas uzskaitīta pamatlīdzekļu sastāvā, atbilst ieguldījumu īpašumu atzīšanas kritērijiem un būvi no pamatlīdzekļu sastāva, nepieciešams pārklasificēt uz ieguldījumu īpašumu sastāvu, ir jāpārbauda, vai kopā ar būvi netiek iznomāti arī citi aktīvi (nemateriālie, kustamie pamatlīdzekļi).

Ja kopā ar būvi tiek iznomāti arī citi aktīvi, tad ieguldījumu īpašumu sastāvā iegrāmato visus aktīvus un analītiski nodala nolietojuma aprēķināšanai, saskaņā ar nolietojuma normām, kas noteiktas attiecīgajam pamatlīdzeklim.

Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu uzskaitē

Pašvaldība šajā grupā uzskaita tehnoloģiskās iekārtas, mēraparatūru, regulēšanas ierīces, laboratoriju un medicīnas iekārtas un mašīnas, kuras lieto budžeta iestādes funkciju izpildes vai sniegto pakalpojumu nodrošināšanai. Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu sastāvā neuzskaita transportlīdzekļus un datortehniku. Tehnoloģisko iekārtu un mašīnu rezerves daļas

un palīgierīces, kurām ir patstāvīga nozīme saimnieciskajā procesā un kas uzskatāmas par pamatlīdzekļiem, ietver pamatlīdzekļu sastāvā kā atsevišķus pamatlīdzekļu uzskaites objektus

Pārējo pamatlīdzekļu uzskaitē

Pārējo pamatlīdzekļu grupā uzskaita transportlīdzekļus, saimniecības pamatlīdzekļus, datortehniku, sakaru un biroja tehniku, bibliotēku fondus, mākslas darbus un mākslas priekšmetus, vērtslietas, kultūras un mākslas priekšmetus, muzeju krājuma sastāvā esošos aktīvus (izņemot nekustamos īpašumus) un pārējos iepriekš neklasificētus pamatlīdzekļus. Bibliotēkas fondi pašvaldībā ir uzskaitīti datorprogrammā Alise. Bibliotēku fondiem ir veikta grāmatvedības uzskaitē atspoguļotā fonda EUR salīdzināšana ar datorprogrammas Alise datiem.

Pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigtās būvniecības uzskaitē

Kontā uzskaita izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēta objekta izveidošanu vai būvniecību līdz dienai, kad objektu nodod lietošanā (ekspluatācijā). Šajos kontos uzskaita arī to iekārtu un mašīnu vērtības, kas ir saņemtas, bet vēl nav uzstādītas un nav nodotas lietošanā.

Turējumā (izņemot nomā) valsts un pašvaldības kapitālsabiedrībām vai atvasinātām publiskām personām nodotā īpašuma uzskaitē

Kontā uzskaita valsts un pašvaldību ilgtermiņa ieguldījumus, kas nodoti turējumā, izņemot nomā, kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām. Pašvaldība īpašumā un valdījumā esošus nekustamos īpašumus nododot turējumā kapitālsabiedrībām, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā (kontu grupa 1250 „Turējumā nodotie valsts un pašvaldību nekustamie īpašumi”, konts 1295 „Turējumā nodoto valsts un pašvaldību ēku un būvju uzkrātais nolietojums”).

Pašvaldība īpašumā un valdījumā esošiem nekustamajiem īpašumiem, kas nodoti turējumā kapitālsabiedrībām, turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām.

Pazemes aktīvu uzskaitē

Kontā uzskaita izpētītus minerālo atradņu krājumus, kas atrodas zem zemes virsmas un ir ekonomiski izmantojami, ņemot vērā pašreizējo tehnoloģiju un atbilstošās cenas. Pazemes aktīvu sastāvā iestādē tiek uzskaitīti grants, smilts karjera krājumi.

Ja pašvaldības teritorijā atrodas, bet nepieder pazemes aktīvi, tā ir pārraudzības iestāde, kura Valsts vides dienestā noteiktos ieguves limitu apjomā izsniedz atļaujas pazemes aktīviem un pārrauga ieguves vietu rekultivāciju.

Pazemes aktīvu uzskaitē ir jāievēro LR MK 2012.21.08.Nr.570 “Derīgo izrakteņu ieguves kārtība” nosacījumi.

Bioloģiskie aktīvi pamatlīdzekļu sastāvā

Pamatlīdzekļu sastāvā uzskaita bioloģiskos aktīvus, kuriem raksturīga atjaunošanās un vērtības izmaiņas augšanas rezultātā un kurus nav paredzēts izmantot lauksaimnieciskajā darbībā, bet gan:

- zinātniskās pētniecības,
- izglītības,
- transporta,
- izklaides vai atpūtas
- vai drošības un kontroles mērķiem

Bioloģiskie aktīvi tai skaitā ilggadīgie stādījumi (augļu dārzus, koku un krūmāju stādījumus, parkus, mežaudzes), dzīvnieki un citi līdzīgi aktīvi, kuriem raksturīga

atjaunošanās un vērtības izmaiņas augšanas rezultātā un kurus nav paredzēts izmantot lauksaimnieciskajā darbībā, bet zinātniskās pētniecības, izglītības, transporta, izklaides vai atpūtas vai drošības un kontroles mērķiem.
Bioloģiskajiem aktīviem nolietojums netiek rēķināts.

Aktīvu vērtības samazinājuma pārbaude

Budžeta iestādes katra pārskata perioda - finanšu gada - beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ilgtermiņa ieguldījumu (arī atsavināšanai paredzēto aktīvu apgrozāmo līdzekļu sastāvā) vērtības būtisku samazinājumu. Aktīvu vērtības samazinājums netiek izvērtēts mežaudzēm un kadastrālajā vērtībā atzītiem ilgtermiņa ieguldījumiem.

Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu amortizācija

Pamatlīdzekļu nolietojums ir summa, kuru pamatlīdzekļa vērtības dzēšanai pakāpeniski iekļauj iestādes faktiskajās izmaksās pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laikā. Pamatlīdzekļu nolietojuma normas pielieto saskaņā ar LR MK 2018.gada 13.februāra noteikumi nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādes"

- ēkas un būves no 0.67% līdz 6.67%
- ielu klātnes - 6.67%;
- ielu aprīkojums - 10%;
- transportlīdzekļi - 10%;
- datortehnika, sakaru un biroja tehnika - 20%;
- mēbeles, biroja aprīkojums un pārējie pamatlīdzekļi - 10%.

Nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiks (amortizācijas periods) noteikts 5 gadi, vai cits atbilstoši izvērtējumam.

Aprēķinot pamatlīdzekļu nolietojumu un nemateriālajiem ieguldījumiem amortizāciju, savā grāmatvedības uzskaitē pielieto lineāro metodi un aprēķina nolietojumu vienmērīgi pa pārskata periodiem (pa mēnesi, ceturksni, gadu). Nolietojuma un amortizācijas summu aprēķina euro un centos. Nemateriālo ieguldījumu un pamatlīdzekļu nolietojumu sāk aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc pamatlīdzekļa nodošanas ekspluatācijā un beidz aprēķināt ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc pamatlīdzekļa ekspluatācijas izbeigšanas vai izslēgšanas no uzskaites. Nolietojumu turpina rēķināt arī remontu un rekonstrukcijas laikā. Remontu un rekonstrukciju izmaksas tiek pievienotas pamatlīdzekļu sākotnējai vērtībai. Pamatlīdzekļiem pēc rekonstrukcijas, uzlabošanas vai atjaunošanas nolietojumu aprēķina atlikušajā vai pārskatītajā lietderīgās lietošanas laikā un to rēķina no atlikušās jeb uzskaites vērtības.

Pamatlīdzekļiem, kurus iegādājas saskaņā ar līzingu nosacījumiem, nolietojumu rēķina pēc tādiem pašiem noteikumiem, kādi piemērojami pārējiem īpašumā esošiem tās pašas grupas aktīviem.

Pieņemot uzskaitē lietotu pamatlīdzekli, budžeta iestādes izveidota komisija, nepieciešamības gadījumā pieaicinot attiecīgās jomas speciālistu, nosaka pamatlīdzekļa tehnisko stāvokli, paredzamo lietošanas laiku un nolietojuma normas atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Pieņemot uzskaitē lietotu pamatlīdzekli, kuram nav zināma vērtība, pieaicinātie speciālisti, vai ar iestādes vadītāja rīkojumu apstiprināta komisija novērtē pamatlīdzekli, izmantojot vispārārstītas vērtēšanas metodes un nosaka tā lietošanas vērtību.

Iekļaujot bilancē līdz šim neuzskaitītu vai ziedojumu un dāvinājumu veidā saņemtu zemju un ēku vērtības noteikšanai var izmantot to kadastrālo vērtību, bet mežaudzēm - Meža valsts reģistra datus.

Ja ir veikta pamatlīdzekļu rekonstrukcija, uzlabošana vai atjaunošana, pēc kuras nemainās pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiks nolietojumu aprēķina atlikušajā lietderīgas lietošanas laikā.

Veicot pamatlīdzekļu rekonstrukciju, uzlabošanu vai atjaunošanu, pēc kuras būtiski mainās pamatlīdzekļa lietderīgās lietošanas laiks, pamatlīdzekļa atlikušo lietderīgās lietošanas

laiku pārskata, attiecīgi koriģējot pamatlīdzekļu nolietojuma aprēķinu kārtējam periodam un nākamajiem periodiem.

Budžeta iestāžu bilancēs iekļautajiem pamatlīdzekļiem ar neierobežotu lietošanas laiku - zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, kultūras un dabas pieminekļiem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un citām kultūrvēsturiskajām vērtībām, nolietojumu neaprēķina.

Analītiskajā uzskaitē nodala vienos grāmatvedības kontos uzskaitītos pamatlīdzekļus, kuriem aprēķina nolietojumu, no pamatlīdzekļiem, kuriem neaprēķina nolietojumu.

Ja pamatlīdzekļa sākotnējā vērtība ir pilnīgi norakstīta kā nolietojums, bet pamatlīdzekli turpina lietot, nolietojuma aprēķināšanu pārtrauc, bet pamatlīdzekli saglabā uzskaitē.

Pamatlīdzekļu atsavināšana

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus līdz to atsavināšanai uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Ilgtermiņa ieguldījumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem un to atsavināšana ir ticama. Ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos aktīvus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā.

Katra pārskata perioda (finanšu gada, ja normatīvajos aktos par pārskatu sagatavošanu nav noteikts citādi) beigās pārbauda, vai nav samazinājusies aktīva vērtība. Atsavināšanai paredzētos aktīvus gada beigās apgrozāmo līdzekļu sastāvā novērtē atbilstoši to zemākajai vērtībai, uzskaites (atlikušo) vērtību salīdzinot ar patieso vērtību (atskaitot atsavināšanas izmaksas).

Pamatlīdzekļu nodošana uz saņemšanu bez atlīdzības

Iestāde, kura nodod bez atlīdzības ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, sniedz informāciju par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaiti (pamatlīdzekļa piederību uzskaites kategorijai detalizācijā līdz apakšgrupai, sākotnējo vērtību, nolietojumu, atlikušo lietderīgās lietošanas laiku, attiecīgu norādi un vērtību, ja pamatlīdzekļa vērtība sākotnēji atzīta nākamo periodu ieņēmumos).

Budžeta iestāde, bez atlīdzības nododot ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, izslēdz:

- tā sākotnējo vērtību un nolietojumu (amortizāciju) un atzīst pārējos izdevumus ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā;
- izveidoto ilgtermiņa ieguldījumu pārvērtēšanas rezervi, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst pārējos ieņēmumus;
- nākamo periodu ieņēmumus, kas attiecas uz šo ilgtermiņa ieguldījumu, un atzīst pārējos ieņēmumus.

Budžeta iestāde, kura bez atlīdzības saņem ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes, turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai par ilgtermiņa ieguldījumu.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības saņemot ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes:

- atzīst tā sākotnējo vērtību, nolietojumu (amortizāciju) un ieņēmumus ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā atbilstoši darījuma būtībai (ilgtermiņa ieguldījuma saņemšana no citas budžeta iestādes, padotībā esošas iestādes, valsts vai pašvaldības iestādes);

- atzīst tā sākotnējo vērtību, nolietojumu (amortizāciju) un nākamo periodu ieņēmumus, ja iepriekšējā budžeta iestādē ilgtermiņa ieguldījuma vērtība sākotnēji uzskaitīta nākamo periodu ieņēmumos;
- turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai no iepriekšējās budžeta iestādes par ilgtermiņa ieguldījumu.

Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājuma noteikšana

Pašvaldība katra pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ilgtermiņa ieguldījumu vērtības būtisku samazinājumu. Ja pastāv vismaz viena no minētām pazīmēm:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo ilgtermiņa ieguldījumu;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- ilgtermiņa ieguldījums ir novecojis vai fiziski bojāts;
- ilgtermiņa ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt ilgtermiņa ieguldījuma izveidošanu pirms tā
- pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā).

Tad pašvaldības vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, vispirms izvērtē, vai iespējams noteikt ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas.

Ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību iespējams noteikt šādos gadījumos:

- nesaistītu personu darījumā noslēgtā līgumā (saistošā pārdošanas līgumā) ir zināma ilgtermiņa ieguldījuma cena, kas koriģēta par izmaksām, kas tieši attiecas uz ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu;
- ja nav pieejami saistoši pārdošanas līgumi, bet ilgtermiņa ieguldījums ir tirgots aktīvā tirgū, tad patiesā vērtība ir ilgtermiņa ieguldījuma tirgus vērtība (pašreizējā piedāvājuma cena). Ja pašreizējās piedāvājuma cenas nav pieejamas, ilgtermiņa ieguldījuma patiesās vērtības noteikšanā piemēro pēdējā darījuma cenu, pieņemot, ka aktīvu tirgū nav notikušas būtiskas izmaiņas starp darījuma datumu un aprēķinu veikšanas datumu;
- ja nav pieejami saistoši pārdošanas līgumi un nepastāv aktīvs tirgus, patieso vērtību nosaka atbilstoši pieejamai informācijai par vērtību, kādu iestāde varētu iegūt no ilgtermiņa ieguldījuma pārdošanas nesaistītai personai aprēķinu datumā. Šīs vērtības noteikšanai var izvērtēt nesenu līdzīgu darījumu tajā pašā nozarē vai saimnieciskās darbības jomā.

Tad pašvaldības vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, nosaka ilgtermiņa ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas, un *lietošanas vērtību*:

- ja ilgtermiņa ieguldījuma patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, pārsniedz ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtību neaprēķina un ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājumu neveic;
- ja ilgtermiņa ieguldījuma patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, ir mazāka par ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību, nosaka lietošanas vērtību.

Aprēķināto ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtību salīdzina ar tā patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas. Ilgtermiņa ieguldījumu novērtē atgūstamā vērtībā, kas ir lielākā no šīm abām vērtībām. Ilgtermiņa ieguldījuma lietošanas vērtības noteikšanai piemēro šādas metodes:

- *amortizēto aizstāšanas izmaksu metodi*, atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējo vērtību nosaka, amortizējot līdzvērtīga ilgtermiņa ieguldījuma vērtību atbilstoši esošā ilgtermiņa ieguldījuma nolietojumam.
- *atgūstamās vērtības metodi*, atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējo vērtību nosaka, no ilgtermiņa ieguldījuma pašreizējām atlikušā pakalpojuma pieprasījuma (pirms vērtības samazināšanās) aizvietošanas izmaksām atskaitot aprēķinātās ilgtermiņa ieguldījuma atjaunošanas izmaksas, kas nepieciešamas, lai atjaunotu tā pakalpojumu pieprasījumu tādā līmenī, kāds tas bija pirms vērtības samazināšanās.
- *pakalpojuma vienību metodi*, atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējo vērtību nosaka, samazinot atlikušā pakalpojuma pieprasījuma pašreizējās izmaksas pirms vērtības samazināšanās atbilstoši samazinātajam pakalpojuma vienību skaitam.

Ja ilgtermiņa ieguldījuma atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tā uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir ilgāks par gadu, ilgtermiņa ieguldījumu novērtē atbilstoši zemākajai vērtībai.

Ilgtermiņa ieguldījumu vērtības samazinājumu uzskaita nolietojuma un amortizācijas kontu grupu sastāvā, atzīstot pārējos izdevumus. Pēc ilgtermiņa ieguldījuma vērtības samazinājuma atzīšanas tam turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju), ilgtermiņa ieguldījuma uzskaites (atlikušo) vērtību sistemātiski attiecinot uz atlikušo lietderīgās lietošanas laiku

1.3. IEGULDĪJUMA ĪPAŠUMU UZSKAITE

Ieguldījuma īpašumi ir zemes un būves, kas neatbilst pamatlīdzekļu izmantošanas kritērijiem un kurus budžeta iestāde tur iznomāšanai, izņemot vispārējās valdības sektora struktūru ietvaros, kapitāla pieaugumam vai nav pieņemts lēmums par to izmantošanu.

Zemi un būves (piemēram, zemesgabalus, ēkas, inženierbūves), sākotnēji atzīstot, grāmato kā pamatlīdzekļus, ja tās paredzētas:

- funkciju nodrošināšanai (piemēram, administratīvām vajadzībām, preču ražošanai, pakalpojumu sniegšanai);
- iznomāšanai pilnībā vai daļēji vispārējā valdības sektora struktūru ietvaros;
- funkciju nodrošināšanai un tajā pašā laikā arī iznomāšanai ārpus vispārējā valdības sektora struktūrām.

Zemi un būves, sākotnēji atzīstot, grāmato kā ieguldījuma īpašumu, ja tās neatbilst augstāk minētajiem kritērijiem (piemēram, tās pilnībā paredzētas iznomāšanai ārpus vispārējās valdības sektora struktūrām, vai nav pieņemts lēmums par to izmantošanu).

Ja ieguldījumu īpašumus iznomā kopā ar citiem aktīviem (kustamiem), tad ieguldījuma īpašumu sastāvā grāmato visus aktīvus un analītiski nodala nolietojuma aprēķināšanai.

Ieguldījumi iestādes bilancē tiek uzskaitīti to iegādes vērtībā, ko veido samaksātā nauda, tās ekvivalenti vai cita veida atlīdzība, kurai pieskaitītas visas izmaksas, kas tieši attiecas uz iegādes darījumu.

Ieguldījuma īpašuma sastāvā ir:

- Zeme,
- Būves,
- Ieguldījuma īpašuma neatņemamas sastāvdaļas
- Ieguldījuma īpašumu izveidošana un nepabeigtā būvniecība,
- Turējumā nodotie ieguldījuma īpašumi,
- Avansa maksājumi par ieguldījuma īpašumiem.

Atsavināšanai paredzētos Ieguldījuma īpašumu uzskaita pēc tādiem pašiem principiem kā pamatlīdzekļus.

Budžeta iestāde, kura bez atlīdzības saņem ieguldījuma īpašumu no citas budžeta iestādes, turpina aprēķināt nolietojumu (amortizāciju) ieguldījuma īpašuma atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši saņemtajai informācijai par ieguldījuma īpašumu.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības saņemot ilgtermiņa ieguldījumu no citas budžeta iestādes, atzīst tā sākotnējo vērtību un nolietojumu (amortizāciju).

Budžeta iestāde bez atlīdzības nododot ilgtermiņa ieguldījumu citai budžeta iestādei, izslēdz tā sākotnējo vērtību, vērtības samazinājumu un nolietojumu (amortizāciju) un atzīst izdevumus no bezatlīdzības ceļā nodotām (konts 8420) vērtībām ilgtermiņa ieguldījuma atlikušajā vērtībā;

Ieguldījuma īpašumu lietderīgās lietošanas laiks tiek noteikts atbilstoši LR MK noteikumu Nr.87 "Grāmatvedības uzskaites kārtība budžeta iestādēs" noteiktajiem lietderīgās lietošanas laikiem.

Budžeta iestāde uzsāk ieguldījuma īpašuma nolietojuma aprēķināšanu ar nākamā mēneša pirmo datumu pēc ieguldījuma īpašuma nodošanas lietošanā.

Budžeta iestāde beidz aprēķināt ieguldījuma īpašuma nolietojumu ar nākamā mēneša pirmo datumu sekojošos gadījumos:

- a) pēc ieguldījuma īpašuma izslēgšanas no uzskaites;
- b) klasificējot ieguldījuma īpašumu kā atsavināšanai paredzētu ilgtermiņa ieguldījumu;
- c) pēc nolietojamās vērtības pilnīgas iekļaušanas nolietojuma aprēķinā.

Budžeta iestāde turpina ieguldījuma īpašuma nolietojuma aprēķinu arī tajā laikā, kad to nelieto, izņemot gadījumus, ja ieguldījuma īpašuma vērtība ir pilnīgi nolietota vai tas ir klasificēts kā atsavināšanai paredzēts ilgtermiņa ieguldījums.

Katra pārskata perioda beigās, inventarizācijas laikā novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz ieguldījuma īpašumu vērtības būtisku samazinājumu.

Budžeta iestāde izvērtē vismaz šādas pazīmes attiecībā uz ieguldījuma īpašumu:

- pārskata periodā tehnoloģiskajā, tirgus, ekonomiskajā vai juridiskajā vidē, kurā darbojas budžeta iestāde, vai tirgos, kuros ieguldījuma īpašums tiek izmantots, ir notikušas izmaiņas, kas nelabvēlīgi ietekmē budžeta iestādi. *Piemēram, stājas spēkā tiesību aktos noteikts ierobežojums konkrētai iestādei iznomāt tās valdījumā esošos nekustamos īpašumus trešajām personām;*
- pārskata periodā ir vismaz par vienu procentu palielinājusies diskonta likme, kas lietota, lai aprēķinātu aktīva lietošanas vērtību. Piemēram, pārskata periodā diskonta likme ir noteikta 7%, bet pēdējā aktīva lietošanas vērtības aprēķinā tika izmantota tā brīža aktuālā likme 6% - šajā gadījumā diskonta likme ir palielinājusies par 1% absolūtajās vienībās;
- ieguldījuma īpašums ir novecojis vai fiziski bojāts, piemēram, ugunsgrēkā vai kanalizācijas avārijas rezultātā bojāta daļa no ēkas;
- budžeta iestādes darbībā notikušas vai tuvākajā laikā gaidāmas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē ieguldījuma īpašuma paredzēto lietojumu. Šajās izmaiņās ietverta ieguldījuma īpašuma dīkstāve vai likvidēšana pirms iepriekš paredzētā lietošanas termiņa beigām;
- pieņemts lēmums apturēt ieguldījuma īpašuma izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā (ekspluatācijā). Piemēram, pārskata periodā pieņemts lēmums uz nenoteiktu laiku apturēt ēkas rekonstrukciju, kas uzsākta iepriekšējos pārskata periodos;
- ar ieguldījuma īpašumu saistīto budžetā paredzēto ienākošo un izejošo naudas plūsmu kopsomas vai budžeta izpildes rezultāta samazināšanos vismaz par 50%, piemēram, ieguldījuma īpašuma uzturēšanas izmaksu būtisks palielinājums salīdzinot ar sākotnēji plānotajām izmaksām;
- un citas pazīmes, kas liecina par ieguldījuma īpašuma vērtības samazināšanos.

Ja pastāv vismaz viena no iepriekšminētajām pazīmēm, vispirms izvērtē, vai iespējams noteikt ieguldījuma īpašuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas.

Ja ieguldījuma īpašuma patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, pārsniedz tā uzskaites (atlikušo) vērtību, ieguldījuma īpašuma lietošanas vērtību neapņēma un vērtības samazinājumu neveic. Ja ieguldījuma īpašuma patiesā vērtība, atskaitot atsavināšanas izmaksas, ir mazāka par tā uzskaites (atlikušo) vērtību vai to nav iespējams noteikt, nosaka ieguldījuma īpašuma lietošanas vērtību.

Ieguldījuma īpašuma lietošanas vērtību nosaka, *aplēšot nākotnes ienākošo un izejošo naudas plūsmu pašreizējo (diskontēto) vērtību*, ko budžeta iestāde plāno saņemt no turpmākas ieguldījuma īpašuma lietošanas tā pašreizējā stāvoklī un no tā atsavināšanas lietderīgās lietošanas laika beigās, ņemot vērā šo plūsmu apjoma vai rašanās laika iespējamās izmaiņas. Pašreizējo vērtību aprēķina, izmantojot atbilstošu *Valsts kases interneta vietnē publicētu diskonta likmi*.

1.4. ILGTERMIŅA FINANŠU IEGULDĪJUMU UZSKAITE

Pašvaldībai ir:

- ieguldījumi radniecīgajās kapitālsabiedrībās- kapitālsabiedrība, kurā budžeta iestādei ir kapitāla līdzdalība (ieguldījums) un tā ir ieguvusi 50,001 – 100 procentus no akcionāru vai dalībnieku balsstiesībām kapitālsabiedrībā;
- ieguldījumi asociētajā kapitālsabiedrībā, kurā budžeta iestāde ieguvusi 20,001–50 procentus no akcionāru vai dalībnieku balsstiesībām kapitālsabiedrībā;
- pārējās ilgtermiņa prasības - debitoru parādi ar atlikto maksājumu vairāk kā 12 mēneši, kas tiek uzskaitīti saskaņā ar *finanšu instrumentu* noteiktajiem uzskaites principiem.

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumus radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā pašvaldība novērtē un uzrāda iestādes bilancē pēc pašu kapitāla metodes.

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu sākotnējā atzīšana

Līdzdalību radniecīgajās un asociētajās kapitālsabiedrībās sākotnēji novērtē un atzīst izmaksu vērtībā atbilstoši iegādes izmaksām. Budžeta iestāde atzīst ieguldījumu radniecīgajā kapitālsabiedrībā dienā, kad tā iegūst 50,001 – 100% no akcionāru vai dalībnieku balsstiesībām kapitālsabiedrībā. Ja līdzdalības iegādes dienā tās iegādes izmaksas nesakrīt ar budžeta iestādes daļu kapitālsabiedrības aktīvu un saistību neto patiesajā vērtībā, tad šo starpību uzskaita sekojoši:

- iegādes izmaksu pārsniegumu pār kapitālsabiedrības aktīvu un saistību neto patieso vērtību iekļauj ieguldījuma uzskaites vērtībā;
- kapitālsabiedrības aktīvu un saistību neto patiesās vērtības pārsniegumu pār iegādes izmaksām atzīst finanšu ieņēmumos pārskata periodā, kurā sākotnēji atzīta līdzdalība.

Ja budžeta iestāde iegūst kapitālsabiedrības kapitāla daļas, veicot mantisko ieguldījumu, tad:

- saskaņā ar budžeta iestādes vadības lēmumu konkrēto aktīvu izslēdz no ilgtermiņa ieguldījumu sastāva un atzīst apgrozāmo līdzekļu sastāvā aktīva atlikušajā vērtībā;
- saskaņā ar pieņemšanas un nodošanas aktu aktīvu izslēdz no apgrozāmo līdzekļu sastāva un atzīst atbilstošos pārējos vai finanšu izdevumus;
- iegūtās kapitālsabiedrības kapitāla daļas atzīst finanšu ieguldījumos un finanšu ieņēmumos kapitāla daļu patiesajā vērtībā;
- ja iepriekš mantiskajam ieguldījumam atzītas rezerves, tās izslēdz un atzīst finanšu ieņēmumus.

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumu turpmākā uzskaitē

Katra pārskata gada beigās sākotnēji atzītās līdzdalības uzskaites vērtību koriģē, to palielinot vai samazinot atbilstoši līdzdalības daļas vērtības izmaiņām kapitālsabiedrības pašu kapitālā attiecīgajā pārskata gadā, izmantojot konsolidētajā gada pārskatā norādīto informāciju.

Pārskata gadā ieguldījumu uzskaites vērtība tiek palielināta, pamatojoties, uz Ķekavas novada domes lēmumu par kapitālsabiedrības pamatkapitāla palielināšanu gadījumos, kad

- Ķekavas novada pašvaldība ir nodevusi kapitālsabiedrībai kā mantisko ieguldījumu pašvaldības bilanci uzskaitīto nekustamo īpašumu;
- Ķekavas novada pašvaldība ir pārskaitījusi sabiedrībai naudas līdzekļus, vai nodevušas sabiedrībai kustamo mantu kā mantisko ieguldījumu.

Ķekavas novada pašvaldības kapitāla daļu, kuras iegūtas, veicot mantisko ieguldījumu, tiek noteikta atbilstoši aktīva bilances vērtībai. Pašvaldības bilanci uzskaitītie nekustamā īpašuma objekti pirms mantiskā ieguldījuma veikšanas tiek pārvērtēti atbilstoši normatīvajiem aktiem par Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanu. Ieguldījums tiek atzīts pēc tā iereģistrēšanas Uzņēmumu reģistrā. Naudas līdzekļu pārskaitīšanas brīža vai pamatlīdzekļu pieņemšanas – nodošanas akta parakstīšanas brīža līdz iereģistrēšanai Uzņēmumu reģistrā tas tiek uzskaitīts kā avanss par ieguldījumiem

Budžeta iestāde uzskaita līdzdalības daļas vērtības pieaugumu vai samazinājumu kā pārskata gada finanšu ieņēmumus vai izdevumus un izmaiņas ilgtermiņa ieguldījumos.

Ja pastāv potenciālās balsstiesības, budžeta iestādes daļu kapitālsabiedrības pārskata perioda peļņā vai zaudējumos un izmaiņās ieguldījumu saņēmēja pašu kapitālā nosaka, pamatojoties uz pašreizējo līdzdalības daļu, neņemot vērā potenciālo balsstiesību iespējamo izmantošanu vai pārvēršanu.

Līdzdalības vērtību pārskata perioda beigās nosaka, reizinot kapitālsabiedrības pašu kapitāla vērtību ar budžeta iestādei piederošo daļu procentu, neņemot vērā potenciālo balsstiesību iespējamo izmantošanu vai pārvēršanu.

Ja budžeta iestādes daļa kapitālsabiedrības zaudējumos pārsniedz budžeta iestādes līdzdalības uzskaites vērtību, budžeta iestāde atzīst zaudējumu summu, kas vienāda ar līdzdalības uzskaites atlikušo vērtību. Šādā gadījumā budžeta iestāde līdzdalības uzskaites vērtību samazina līdz nullei.

Ja kapitālsabiedrības pašu kapitālā ir notikušas izmaiņas, kas netika iekļautas kapitālsabiedrības peļņas vai zaudējumu aprēķinā (piemēram, aktīvu pārvērtēšana, ko uzreiz iekļauj kapitālsabiedrības pašu kapitālā), budžeta iestāde atzīst attiecīgu daļu no vērtības izmaiņām budžeta iestādes pašu kapitālā pārējās rezervēs, kā arī uzskaita kā izmaiņas (palielinājumu vai samazinājumu) ilgtermiņa finanšu ieguldījumos. Pārskata gadā budžeta iestāde uzskaita kapitālsabiedrības izmaksātās dividendes (proporcionāli ieguldījuma daļai) un citus maksājumus par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu kā līdzdalības vērtības samazinājumu.

Finanšu ieguldījumus, kurus plāno realizēt nākamo 12 mēnešu laikā un kuru atsavināšanu uzskata par ticamu saskaņā ar noteiktiem kritērijiem, pārskata perioda beigās pārklasificē un uzrāda kā īstermiņa finanšu ieguldījumus.

Kritēriji, saskaņā ar kuriem ilgtermiņa ieguldījuma atsavināšanu uzskata par ticamu:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai budžeta iestādes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Budžeta iestāde samazina līdzdalības uzskaites vērtību, ja tā atsavina savu līdzdalības daļu, un atzīst finanšu izdevumus. Atlīdzību novērtē patiesajā vērtībā un atbilstoši tās ekonomiskajai būtībai atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumus. Ja līdzdalības vērtības izmaiņas iepriekš atzītas pārējās rezervēs, pārtraucot pašu kapitāla metodes pielietošanu, attiecīgās rezerves izslēdz pilnā apmērā un attiecina uz iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultātu, izņemot, ja kapitālsabiedrības rezervēs iekļautās summas attiecas uz tiem aktīviem un saistībām, kuras izslēdzot, atbilstošās rezerves būtu jāatzīst kapitālsabiedrības ieņēmumos.

Ja kapitālsabiedrībai radušies zaudējumi un budžeta iestāde līdzdalības uzskaites vērtību samazinājusi līdz nullei, budžeta iestāde atlikušo kapitālsabiedrības zaudējumu daļu ņem vērā, izvērtējot citu finanšu aktīvu, kas saistīti ar attiecīgo kapitālsabiedrību, vērtības samazinājumu.

Kapitālsabiedrības finansiālās darbības ietekmes izvērtējums uz iestādes budžeta izdevumiem nākotnē

Izvērtējums par kapitālsabiedrības finansiālās darbības ietekmi uz budžeta iestādes izdevumiem tiek veikts saskaņā ar 2012.gada 25.septembra LR MK noteikumu Nr.643 "Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju" nosacījumiem. Izvērtējuma gaitā par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz budžeta iestādes izdevumiem tiek noteikts nepieciešamais finansējums trīs gadiem sadalījumā pa finansējuma avotiem, lai segtu kapitālsabiedrību negatīvo naudas plūsmu vai deleģēto funkciju veikšanai nepieciešamā finansējuma apmēru.

Kapitālsabiedrības darbību izvērtē pēc sekojošiem kritērijiem -rentabilitāte, likviditātes rādītājiem, dividendes un citi kritēriji atkarībā no izvirzītajiem uzdevumiem un mērķiem.

Veicot izvērtējumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz iestādes budžeta izdevumiem nākotnē pēc stāvokļa uz 2023.gada 31.decembri konstatēts, ka līdz gada pārskata sastādīšanas brīdim nav pieņemti lēmumi par finansējumu kapitālsabiedrībām.

1.5.ILGTERMIŅA PRASĪBU UZSKAITE

Prasības, kas radušās aktīva atsavināšanas rezultātā, ja maksājumu atliek ilgāk nekā 12 mēnešus uzskaita saskaņā ar finanšu instrumentu uzskaites principiem. Pašvaldība šīs prasības klasificējusi, ka finanšu nomu.

Budžeta iestāde finanšu instrumentu atzīst un uzrāda pārskatā par finansiālo stāvokli tikai un vienīgi tad, kad budžeta iestāde kļūst par attiecīgā finanšu instrumenta līguma līgumslēdzēja pusi, un attiecīgais finanšu instruments atbilst finanšu aktīva vai finanšu saistību definējumam un atzīšanas kritērijiem .

Prasības, ja maksājumu atliek ilgāk nekā 12 mēnešus – tādi *neatvasināti finanšu aktīvi* ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem, kuri netiek kotēti aktīvā tirgū.

Pie sākotnējās atzīšanas finanšu instrumentu novērtē *patiesajā vērtībā* un novērtējumam jābūt ticamam.

Turpmāk katra pārskata perioda beigās budžeta iestāde uzskaita un novērtē prasības to amortizētajā vērtībā

1.6.FINANŠU INSTRUMENTU UZSKAITES PRINCIPI

Budžeta iestādē klasificē finanšu instrumentus:

- Finanšu ieguldījums (aizdevums, vērtspapīrs, noguldījums), izņemot līdzdalību radniecīgā un asociētā kapitālsabiedrībā);
- Prasības, kas radušās aktīva atsavināšanas rezultātā (ja maksājums atlikts ilgāk nekā 12 mēneši);
- Aizņēmums, saņemtais noguldījums un emitētais vērtspapīrs;
- Saistības, kas radušās aktīva iegādes vai izveidošanas rezultātā (ja maksājums atlikts ilgāk nekā 12 mēneši);
- Atvasinātais finanšu instruments.

Bilancē atzīst finanšu instrumentus tikai tad, ja budžeta iestāde ir finanšu instrumenta līguma līgumslēdzēja puse un ja finanšu instruments atbilst finanšu aktīva vai finanšu saistību definējumam un atzīšanas kritērijiem.

Katra pārskata perioda beigās novērtē, vai pastāv objektīvi pierādījumi tam, ka radušies zaudējumi no finanšu aktīva vērtības samazinājuma, ņemot vērā šādus faktorus:

- Finansiālas grūtības;
- Līguma nosacījumu neievērošana;
- Kļūst ticams, ka uzsāks maksātnespējas procedūru vai cita veida finansiālu reorganizāciju;
- Pieejamā informācija norāda, ka pastāv nākotnes naudas plūsmu samazinājums kopš aktīvu sākotnējās atzīšanas

Iepriekš atzīto vērtības samazinājumu izslēdz vienīgi tad, ja no uzskaites izslēdz attiecīgo finanšu aktīvu.

Budžeta iestāde izslēdz finanšu saistības no uzskaites tikai un vienīgi tad, ja līgumā noteiktais pienākums ir izpildīts, ja otra līgumslēdzēja puse ir atteikusies no prasības šī pienākuma izpildei, ja pienākums ir beidzies, vai tā izpildes termiņš ir beidzies.

1.7.KRĀJUMU UZSKAITE

Krājumos uzskaitītas izejvielas, materiāli un inventārs vērtībā līdz 500 EUR par vienu vienību. Krājumi tiek uzskaitīti iegādes vērtībā, pamatojoties uz dokumentiem par krājumu iegādi, izgatavošanu vai saņemšanu. Krājumi novērtēti atbilstoši „FIFO” (pirmais iekšā – pirmais ārā) metode.

Krājumus (izņemot speciālo militāro inventāru) atzīst pamatdarbības izdevumos periodā, kurā tos nodod lietošanā, atsavina vai pārceļ citā aktīvu uzskaites grupā. Pašvaldība nodrošina inventāra uzskaiti (daudzuma vienībās) arī pēc atzīšanas izdevumos līdz faktiskajai to norakstīšanai. Kurināmo, degvielu un smērvielas atzīst pamatdarbības izdevumos periodā, kurā tos faktiski izlieto.

Speciālo militāro inventāru uzskaita un noraksta Ministru kabineta instrukcijā noteiktajā kārtībā.

Krājumus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem un to atsavināšana ir ticama (pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu, uzsākts atsavināšanas process un ir pārliecība par tā pabeigšanu gada laikā no šī procesa uzsākšanas dienas).

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētos aktīvus uzskaita apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā vērtībā.

Ja krājumus pārdod, pārdošanas dienā atzīst debitoru prasības atlīdzības apmērā un norāda ieņēmumus no pārdošanas, klasificējot tos saskaņā ar budžeta ieņēmumu klasifikāciju.

Krājumu atlikumi tiek pārbaudīti un salīdzināti gada inventarizācijas laikā.

Pārskata perioda beigās tiek veikta krājumu novērtēšana –novērtējot tos zemākajā no to izmaksu vai pašreizējās aizstāšanas izmaksu vērtības, vai neto pārdošanas vērtības (atsavināšanai paredzētajiem), izņemot mazvērtīgo inventāru, kurš nav nodots lietošanā - novērtē, vai nepastāv vērtības samazinājuma pazīmes.

Pašreizējās aizstāšanas izmaksas nosaka katrai krājumu vienībai, kas paredzēta iestādes funkciju nodrošināšanai, tajā skaitā krājumiem, kas paredzēti izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai paredzētiem krājumiem, izņemot atsavināšanai trešajām personām paredzētos ilgtermiņa ieguldījumus un krājumus, lietošanā nenodoto mazvērtīgo inventāru. Pašreizējās aizstāšanas izmaksas nosaka materiāliem vai izejvielām, kas nav nodoti lietošanā un atrodas noliktavā, krājumiem, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai paredzētiem krājumiem.

- pašreizējās aizstāšanas izmaksas ir izmaksas, kas rastos bilances datumā, lai iegādātos vai izveidotu tādu pašu aktīvu, tās aprēķinot katrai krājumu vienībai vai krājumu vienību grupai,
- šo krājumu vērtību koriģē atbilstoši zemākajai vērtībai, salīdzinot krājumu pašreizējās aizstāšanas izmaksas ar šo krājumu iegādes izmaksu vērtību vai pašizmaksu un starpību norakstot pamatdarbības izdevumos.

Neto pārdošanas vērtību nosaka katrai krājumu vienībai, kas paredzēta atsavināšanai trešajām personām, izņemot lietošanā nenodoto mazvērtīgo inventāru, krājumus izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai paredzētos krājumus, citus iestādes funkciju nodrošināšanai paredzētos krājumus

- neto pārdošanas vērtību aprēķina, aplēšot attiecīgo krājumu pārdošanas cenu saimnieciskās darbības ietvaros, no kuras atskaita aplēstās krājumu pabeigšanas un pārdošanas, apmaiņas vai izplatīšanas izmaksas, tās aprēķinot katrai krājumu vienībai, kas paredzēta atsavināšanai trešajām personām,
- šo krājumu vērtību koriģē atbilstoši zemākajai vērtībai, salīdzinot krājumu neto pārdošanas vērtību ar šo krājumu iegādes izmaksu vērtību vai pašizmaksu un starpību norakstot pamatdarbības izdevumos.

Katra pārskata gada beigās iestādē vērtības samazinājumu nosaka mazvērtīgam inventāram, kurš pēc funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijiem un vērtība ir zemāka par 500 EUR un nav nodots lietošanā.

Krājumu vērtības noteikšanas vai apstiprināšanas komisija izvērtē vai nav kāda no pazīmēm, kas norāda uz vērtības samazinājumu:

- Vismaz par 90% samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz iestāde lietojot attiecīgo inventāru,
- Pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada negatīvas izmaiņas iestādes darbībā,
- Inventārs ir novecojis vai fiziski bojāts,
- Iestādes darbībā notikušas vai tuvākajā laikā notiks gaidāmas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē inventāra paredzēto lietojumu,
- Citas pazīmes, kas liecina par inventāra vērtības samazināšanos.

Ja pastāv vismaz viena vērtības samazinājuma pazīme, tad tiek noteikta krājumu patiesā vai atgūstamā vērtība.

Vērtības samazinājuma aprēķinu veic krājumu vērtības noteikšanas vai apstiprināšanas komisija, būtiskuma līmeni salīdzinot ar samazinājuma apmēra summu.

Par krājumu novērtēšanu un vērtības samazinājuma noteikšanu komisija sastāda Ilgstoši lietojamā inventāra vērtības samazinājuma novērtējuma aktu un tiek sagatavots rīkojums par krājumu vērtības samazināšanu.

Katra pārskata gada beigās krājumu vērtības noteikšanas vai apstiprināšanas komisija novērtē arī, vai nepastāv pazīmes, kas norāda ka iepriekšējos pārskata periodos atzītais inventāra vērtības samazinājums vairs nepastāv vai ir mazinājies, to izvērtējot pēc pazīmēm un sastādot aktu.

Pamatojoties uz komisijas sastādīto aktu, grāmatvedībā palielinot inventāra uzskaites (atlikušo) vērtību, norakstot iepriekšējos pārskata periodos izveidoto vērtības samazinājumu var tikai tad, kad inventāra atgūstamā vērtība ir lielāka par tā uzskaites vērtību.

1.8. ILGTERMIŅA UN ĪSTERMIŅA POSTEŅI

Ilgtermiņa posteņos uzrādītas summas, kuru saņemšanas, maksāšanas, vai norakstīšanas termiņi iestājas vēlāk par gadu pēc attiecīgā pārskata perioda beigām. Summas, kas saņemamas, maksājamas vai norakstāmas gada laikā uzrādītas īstermiņa posteņos.

1.9. NORĒĶINU AR DEBITORIEM UZSKAITE

Debitoru parādi uzskaitīti piestādīto rēķinu summu apmērā .

Debitoru prasības klasificē īstermiņa un ilgtermiņa prasībās to rašanās dienā:

- īstermiņa prasībās (debitoros) iekļauj prasību summas, kuras atmaksās budžeta iestādes parastā darbības cikla ietvaros vai kuru atmaksas termiņš pārskata perioda beigās nepārsniegs gadu no bilances datuma;
- ilgtermiņa prasībās uzskaita prasības, kuru paredzētā atmaksa pārsniedz gadu no bilances datuma.

Pārskata perioda (gada) beigās aprēķina un debitoru sastāvā norāda ilgtermiņa prasību īstermiņa daļu.

Debitoru parādi bilancē tiek uzrādīti neto vērtībā, no sākotnējās vērtības atskaitot vērtības samazinājumu nedrošiem parādiem.

Saņemamās soda naudas nekustamā īpašuma nodoklim uzskaita zembilancē no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības piedzīt attiecīgo soda naudu. Saņemto soda naudu uzskaita kā ieņēmumus dienā, kad to ieskaita budžeta iestādes norēķinu kontā.

Nekustamā īpašuma nodokļa uzskaitē tiek lietota datorprogramma NINO. Katra mēneša beigās tiek iesniegta no minētās datorprogrammas izdruka par nekustamā īpašuma nodokļa debitoru parādu atlikumiem un kustību, kā arī aprēķinātajām soda naudām. Aprēķinātās soda naudas līdz samaksas brīdim tiek uzrādītas Zembilancē kodā 9132 "Aprēķinātie līgumsodi, naudas sodi, soda naudas un kavējuma naudas par nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem budžetos". Ieņēmumos tās tiek atzītas naudas saņemšanas brīdī.

Nekustamā īpašuma nodoklis tiek rēķināts ievērojot Nekustamā īpašuma nodokļa likuma normas. Nekustamā īpašuma nodokļa debitoru parādiem uzkrājumi nedrošajiem parādiem netiek veidoti.

1.10.VĒRTĪBAS SAMAZINĀJUM NEDROŠIEM DEBITORU PARĀDIEM IZVEIDOŠANAS PAMATPRINCIPI UN APRĒĶINĀŠANAS METODES

Pašvaldība pārskata perioda beigās izvērtē prasības un samaksātos avansus un uzskata tos par nedrošiem (šaubīgiem), ja:

- prasību apmaksas vai avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk:

Atzīstot vērtības samazinājumu pēc šādiem principiem:

- parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 91-180 dienas, vērtības samazinājumu veido 25 procentu apmērā no parādu vērtības;
 - parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 181-270 dienas, vērtības samazinājumu veido 50 procentu apmērā no parādu vērtības;
 - parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta 271-365 dienas, vērtības samazinājumu veido 75 procentu apmērā no parādu vērtības;
 - parādiem, kuru saņemšana vai izpilde kavēta ilgāk par 365 dienām, vērtības samazinājumu veido 80 procentu apmērā no parādu vērtības.
- vērtības samazinājumu veido uzreiz apšaubāmās summas apmērā (100%), ja:
 - pastāv strīds par prasību atmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums;
 - pret debitoru ir ierosināta lieta par maksātnespēju;
 - ir pamatoti iemesli, kas liek apšaubīt parāda atgūšanu.

Izveidoto vērtības samazinājuma vērtību iekļauj pārskata perioda pārējos izdevumos. Prasības un samaksātos avansus bilancē norāda neto vērtībā, kas aprēķināta, no uzskaites vērtības atbilstoši grāmatvedības datiem atskaitot izveidotos uzkrājumus.

Katrā pārskata datumā novērtē, vai pastāv objektīvi pierādījumi prasību un samaksāto avansu saņemšanai, izvērtējot (ja tas ir iespējams) katru parādniķu un katru darījumu. Ja šādi pierādījumi pastāv, izdevumus vērtības samazinājumam novērtē nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā vai procentos no parāda vērtības.

Prasības, kuru piedziņa saskaņā ar tiesību normām ir neiespējama, jo parādniķis ir likvidēts vai miris vai ir pagājis parāda piedziņas iespējamības termiņš, izslēdz no budžeta iestādes bilances, norakstot no nedrošiem (šaubīgiem) parādiem izveidoto vērtības samazinājumu vai, iekļaujot pārējos izdevumos, ja vērtības samazinājuma summa nav pietiekama vai ja vērtības samazinājums nav izveidots.

Prasībām un samaksātajiem avansiem, kuru saņemšanas termiņš vai nosacījumu izpildes (preces piegādes, pakalpojuma saņemšanas) datums nav pienācis, vērtības samazinājumu neveido. Vērtības samazinājumu neveido samaksātajām drošības naudām.

Novērtējot risku par prasību un avansu zaudēšanu un secinot, ka sākotnēji izveidotie vērtības samazinājums nav nepieciešams, pašvaldība samazina uzkrājumus un atzīst pārējos ieņēmumus no vērtības samazinājuma.

Ja pārskata periodā atmaksā (dzēš) prasību vai samaksāto avansu, kam sākotnēji bija izveidots vērtības samazinājums, pašvaldība samazina vērtības samazinājumu un atzīst pārējos ieņēmumus no vērtības samazinājuma, kā arī samazina atbilstošo aktīva kontu, kurā uzskaitīta prasība vai avanss, un atzīst pārējos izdevumus.

1.11.UZKRĀTO IEŅĒMUMU NOTEIKŠANAS PAMATPRINCIPI

Uzskaita iestādes ieņēmumus, kas attiecas uz iepriekšējiem periodiem, bet kuru saņemšanas termiņš vēl nav pienācis vai par kuriem nav iegrāmatots debitoru rēķins atbilstoši uzkrāto ieņēmumu veidiem.

Šajā kontā uzskaita iestādes ieņēmumus, kas attiecas uz iepriekšējiem periodiem, bet kuru saņemšanas termiņš vēl nav pienācis vai par kuriem nav iegrāmatots debitoru rēķins.

Pārskata perioda beigās iestāde aprēķina un uzskaita ieņēmumus, kas attiecas uz pārskata periodu, bet par kuriem rēķins vēl nav sagatavots.

Nākamajā pārskata periodā, izrakstot rēķinu par pakalpojumiem (vai citiem pašu ieņēmumiem), kas sniegti iepriekšējā pārskata periodā un atzīti kā uzkrātie ieņēmumi.

1.12.OPERATĪVĀS NOMAS UZSKAITE

Nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja tā pēc būtības nenodod nomniekam visus īpašuma tiesībām raksturīgos riskus un atlīdzības, arī tad, ja noma atbilst vienam vai vairākiem finanšu nomas kritērijiem.

1.13.NĀKAMO PERIODU IZDEVUMU UZSKAITE

Nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus iekļauj izdevumos pēc uzkrāšanas principa, izdevumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas. Attiecīgi izdevumus atzīst tad, kad pašvaldība ir saņēmusi pakalpojumu.

Saņemot rēķinu par avansa maksājumiem un nākamo periodu izdevumiem, to līdz apmaksas dienai uzskaita atsevišķi kā zembilances saistības. Katru avansa maksājumu vai nākamo periodu izdevumu veidu uzskaita analītiski.

Samaksātos avansus klasificē tās aktīvu grupas sastāvā, par kuriem avansi maksāti. Avansu aktīva iegādei norāda tajā pašā bilances grupā, kur pēc darījuma izpildes uzskaitīs iegūto aktīvu. Atsevišķi izdala avansus nemateriālajiem ieguldījumiem, avansus pamatlīdzekļu iegādei, avansus finanšu ieguldījumiem un avansus krājumiem. Pārējos avansus klasificē kopā kā īstermiņa aktīvu daļu.

1.14.NAUDAS LĪDZEKĻU UZSKAITE

Naudas plūsmas pārskata mērķiem nauda un naudas ekvivalenti sastāv no naudas kasē un tekošo bankas kontu atlikumiem. Pašvaldībā ir noteikti skaidras naudas atlikumu limiti visu iestāžu aģentūru un pašvaldības kasēs. Iestādes pēc iespējas mēģina atteikties no skaidras naudas norēķiniem. Daudzām iestādēm nav kases.

Iepriekšējos pārskata periodos noslēgti līgumi ar sekojošām bankām - AS SEB banka, AS "Swedbank", AS Luminor Bank, AS „Citadele banka”. Kredītiestādes garantē naudas aprites kvalitāti un peļņas procentu. Pašvaldībai ir arī konti Valsts kasē.

Šajos finanšu pārskatos atspoguļotie rādītāji ir izteikti *euro* (EUR).

Sākot ar *euro* ieviešanas dienu grāmatvedībā izmantojamais ārvalstu valūtas kurss ir:

- Eiropas Centrālās bankas (ECB) publicētais *euro* atsauces kurss;

- tām ārvalstu valūtām, kurām ECB npublicē *euro* atsauces kursu – pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā interneta resursā publicētais valūtas tirgus kurss attiecībā pret *euro* (*Bloomberg, Reuters, Financial Times* publicētie ārvalstu valūtu kursi attiecībā pret *euro*).

Naudas ekvivalenti - šajā kontu grupā uzskaita iestādes naudas līdzekļu noguldījumus, kas noguldīti uz konkrētu termiņu un kuru sākotnējais termiņš nepārsniedz 90 dienas, sadalījumā pa kredītiestādēm un pa budžetu veidiem. Šajā kontu grupā uzskaita arī iestādes saņemtus naudas līdzekļus, kas nav tās īpašums, ja tie izvietoti noguldījumos.

Prasību, saistību un naudas līdzekļu atlikumus, kas uzskaitīti ārvalstu valūtā, pārskata perioda beigās pārrēķina *euro*:

- Mēneša beigās, izņemot decembri- pēc kursa, kurš ir spēkā pārskata perioda pēdējās dienas sākumā
- Gada beigās pēc kursa, kurš ir spēkā pārskata perioda pēdējās dienas (31.decembra) beigās

1.15.PAŠU KAPITĀLA UZSKAITE

Pašu kapitāla uzskaites vispārējie principi

Pašu kapitāls ir starpība starp kopējiem aktīviem un kopējām saistībām un uzkrājumiem. Pašu kapitāls var būt gan pozitīvs, gan negatīvs.

Pašu kapitālu uzskaita šādās kontu grupās, atbilstoši apstiprinātajam kontu plānam sadalot pa budžetu veidiem:

- Kontu grupa 3300 “Rezerves” – uzskaita ilgtermiņa finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezervi un pārējās rezerves;
- Kontu grupa 3500 “Budžeta izpildes rezultāti” – uzskaita pārskata un iepriekšējo gadu budžeta izpildes rezultātu.

Rezervju uzskaitē

Pašvaldība uzskaita rezerves kontu grupā 3300 “Rezerves”, grupējot tās attiecīgos kontos, atkarībā no darījuma būtības, saskaņā ar apstiprināto kontu plānu:

- Konts 3320 “Finanšu instrumentu patiesās vērtības rezerve” - uzskaita finanšu instrumentu patiesās vērtības izmaiņas gadījumos, kad tās uzskaita pašu kapitālā;
- Konts 3360 “Pārējās rezerves” – uzskaita ilgtermiņa finanšu ieguldījumu pārvērtēšanas (pēc pašu kapitāla metodes) rezultātā radušos vērtības palielinājumu, ja kapitālsabiedrībā ir izmaiņas pašu kapitālā, kas neietekmē kapitālsabiedrības pārskata perioda rezultātu (piemēram, pamatlīdzekļu pārvērtēšana).

Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi pārskata perioda beigās tiek novērtēti patiesā vērtībā. Pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu patiesās vērtības izmaiņas atzīst finanšu instrumentu patiesās vērtības rezervē.

Budžeta izpildes rezultātu uzskaitē

Budžeta izpildes rezultātā uzskaita:

- iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultātu;
- pārskata gada budžeta izpildes rezultātu;

Budžeta izpildes rezultātu uzskaita sadalījumā pa budžetu veidiem, atbilstoši apstiprinātajam kontu plānam.

Būtiskas iepriekšējo periodu kļūdas labo retrospektīvi, koriģējot finanšu pārskatā salīdzināmās summas attiecīgajos iepriekšējos pārskata periodos, kuros kļūda radusies, tādā apmērā, kas attiecas uz iepriekšējiem pārskata gadiem, izņemot gadījumus, ja tas nav iespējams. Būtisku iepriekšējo periodu kļūdu labojumus virsrāmātā attiecina uz iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultātu.

Būtiskuma līmeni nosaka saskaņā ar Valsts kases tīmekļvietnē publicēto informāciju kārtējam gadam

1.16.UZKRĀJUMU UZSKAITE

Uzkrājumi ir paredzēti, lai segtu saistības, kuras attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet kuru vērtība vai konkrētu saistību rašanās vai segšanas datums nav precīzi zināms.

Uzkrājumus budžeta iestāde atzīst tikai tad, ja ir spēkā visi šie nosacījumi:

- budžeta iestādei ir pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums;
- ir ticams, ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no budžeta iestādes;
- pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Lai noteiktu, vai bilances datumā pašreizējs pienākums pastāv, budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus, izvērtē pieejamos pierādījumus, kā arī notikumus pēc bilances datuma:

- ja ir lielāka ticamība, ka pašreizējais pienākums bilances datumā pastāv, budžeta iestāde atzīst uzkrājumus;
- ja ir lielāka ticamība, ka pašreizējais pienākums bilances datumā nepastāv, budžeta iestāde atklāj informāciju par iespējamām saistībām zembilancē. Ja resursu aizplūšanas iespēja ir neliela, informāciju par šo pienākumu var neatklāt.

Budžeta iestādes vadības lēmums bilances datumā nerada pienākumu, ja vien šis lēmums pirms bilances datuma nav paziņots personām, kuras tas ietekmē, dodot tām pamatotu iemeslu sagaidīt no budžeta iestādes pienākumu izpildi.

Budžeta iestādes uzskaitē uzkrājumus neatzīst:

- saistībām un izmaksām, kuras radīsies nākotnē;
- zaudējumiem, kuri radīsies budžeta iestādes nākotnes darbības dēļ un ir nākotnes pamatdarbības zaudējumi. Paredzami budžeta iestādes nākotnes pamatdarbības zaudējumi liecina par budžeta iestādes aktīvu vērtības samazinājumu, un šādos gadījumos veic šo aktīvu vērtības samazinājuma pārbaudi.

Uzkrājumus atzīst vērtībā, kas atbilst izdevumu iespējami precīzākajam novērtējumam bilances datumā, kuru nosaka budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija, ja nepieciešams, pieaicinot attiecīgās jomas speciālistus. Iespējami precīzāko novērtējumu nosaka, piemērojot vispārāztītas vērtēšanas metodes un veicot šādas darbības:

- nosaka iespējami precīzāko novērtējumu, tas ir, summu, kādu budžeta iestāde pamatoti maksātu, lai izpildītu pašreizēju pienākumu bilances datumā vai arī nodotu tā izpildi trešajai personai bilances datumā;
- veic uzkrājumu vērtības novērtējumu, izmantojot pieejamo informāciju, pierādījumus un pieredzi. Ja nav iespējams veikt ticamu uzkrājumu novērtējumu, uzkrājumus neatzīst, bet zembilancē norāda informāciju par iespējamām saistībām;
- aprēķinot uzkrājumu iespējami precīzāko novērtējumu, ņem vērā riskus un nenoteiktības, kas ietekmēs uzkrājumu segšanai nepieciešamo resursu vērtību;
- ja budžeta iestādei ir vairāki vienveidīgi pienākumi (piemēram, garantiju līgumi), tad pienākuma izpildei nepieciešamo summu nosaka visam šo saistību kopumam. Uzkrājumus atzīst arī tad, ja resursu aizplūšanas varbūtība katram atsevišķam saistību gadījumam ir neliela, bet kopumā līdzekļu aizplūšana ir ticama;
- ja novērtējamie uzkrājumi ietver lielu posteņu skaitu, tad, lai pašreizējā pienākuma izpilde nepieciešamās summas novērtējumā ņemtu vērā pastāvošās nenoteiktības, aprēķina visus iespējamus iznākumus atbilstoši tiem piemītošajām varbūtībām.

- aprēķinot uzkrājumu pašreizējo vērtību, izmantojot Valsts kases tīmekļvietnē publicēto atbilstošo diskonta likmi, ja maksājums paredzēts vēlāk nekā gadu pēc bilances datuma.

Uzkrājumu vērtība nedrīkst pārsniegt nepieciešamo summu, kādu budžeta iestāde maksātu pārskata datumā, lai segtu saistības.

Ja ir paredzams, ka ar pienākuma izpildi saistītos izdevumus pilnībā vai daļēji atlīdzinās trešā persona, budžeta iestāde izvērtē savu atbildību par saistībām un veic šādas darbības:

- ja budžeta iestāde ir pilnībā atbildīga par pienākumā ietverto saistību izpildīšanu neatkarīgi no tā, vai trešā persona atlīdzinās vai neatlīdzinās izdevumus, budžeta iestāde atzīst uzkrājumus visai saistību summai;
- ja trešā persona ir pilnībā atbildīga par minēto saistību izpildi (budžeta iestāde nav atbildīga), budžeta iestāde šīs saistības neatzīst kā uzkrājumus;
- ja budžeta iestāde ir solidāri un atsevišķi atbildīga par pienākumu, tad to pienākumā ietverto saistību daļu, kuru paredzēts segt citai personai, norāda kā iespējamās saistības. Uzkrājumus atzīst tikai tai pienākuma daļai.

Ja ir paredzēts, ka uzkrājumos ietverto saistību nokārtošanai nepieciešamos izdevumus pilnībā vai daļēji atlīdzinās trešā persona, izdevumu atlīdzināšanu atzīst tikai tad, kad izdevumi ir atlīdzināti. Izdevumu atlīdzināšanai atzītā summa nedrīkst pārsniegt uzkrājumu summu.

Ar uzkrājumiem saistītos izdevumus un ieņēmumus no izdevumu atlīdzināšanas norāda atsevišķi, norādot izdevumus un gūtos ieņēmumus no šo izdevumu atlīdzināšanas.

Uzkrājumu vērtību koriģē vienīgi par tiem izdevumiem, kuriem uzkrājumi bija sākotnēji atzīti.

Noteikto informāciju par uzkrājumiem sniedz sadalījumā pa līdzīgu uzkrājumu veidiem.

1.17.UZKRĀTO SAISTĪBU UZSKAITE

Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir daudz mazāka nekā uzkrājumiem. Pārskata perioda beigās budžeta iestāde ieģrāmato uzkrātās saistības. Uzkrāto saistību summu nosaka saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem, tāmēm vai pēc iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Aprēķināto summu ieģrāmato izdevumos un uzkrātajās saistībās.

Uzkrājumi darbinieku atvaļinājumu apmaksai tiek aprēķināti katram pašvaldības darbiniekam, pamatojoties uz kopējo nopelnīto, bet neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu, kas reizināts ar vidējo vienas dienas darba atalgojumu pēdējo sešu mēnešu laikā, kam pieskaitītas attiecīgās sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Uzkrājumi aizņēmuma procentu maksājumiem tiek aprēķināti pamatojoties uz līgumu nosacījumiem un tajos iekļautajiem atmaksu grafikiem.

Kā uzkrātās saistības atzīst saistības par izdevumiem, kas attiecas uz pārskata periodu, bet par ko attaisnojuma dokuments (rēķins) pārskata periodā nav saņemts, vai tamlīdzīgas saistības. Uzkrātās saistības ir arī detalizētas uzkrātās saistības budžeta iestādes darbinieku atvaļinājumu izmaksām.

Ja ir aizņēmumi ārpus vispārējās valdības sektora, procentu izdevumus uzskaita saskaņā ar efektīvās procentu likmes metodi.

1.18.KREDITORU UZSKAITE

Kreditori ir budžeta iestādes pašreizējās saistības (pienākumi), kuras radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai budžeta iestādei vajadzēs lietot tās resursus (piemēram, naudas samaksa, citu aktīvu nodošana, pakalpojumu sniegšana). Kreditorus iedala ilgtermiņa un īstermiņa kreditoros. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru apmaksa vai izpilde paredzēta gada laikā no bilances datuma.

Pašvaldība kreditoru sastāvā atspoguļoti norēķini par aizņēmumiem un saistībām, par saņemtajiem avansiem, norēķini ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem, norēķini par darba samaksu, norēķini par nodokļiem. Kreditoru parādi tiek saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējos norēķinu salīdzināšanās aktus.

Pārskata perioda (gada) beigās budžeta iestāde aprēķina un atsevišķi norāda saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Pašvaldība, saņemot preces vai pakalpojumus, atzīst ilgtermiņa vai īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem atbilstoši to apmaksas termiņam.

Saņemto priekšapmaksu par aktīviem (precēm), kuru piegāde notiks nākamajos periodos, uzskaita kā ilgtermiņa vai īstermiņa saistības par saņemtajiem avansiem.

1.19.AIZŅĒMUMU UZSKAITE

Budžeta iestāde uzrāda aizņēmumu bilancē no brīža, kad nauda no aizņēmuma sniedzēja tiek saņemta budžeta iestādes norēķinu kontā, pamatojoties uz bankas konta izrakstu.

Aizņēmumu saistības uzskaita darījuma valūtā. Mēneša beigās aizņēmumu saistību atlikumus darījuma valūtā, ja tā nav *euro*, pārvērtē pēc Eiropas Centrālās bankas (ECB) valūtas maiņas kursa perioda pēdēja dienā, atzīstot nerealizētos ieņēmumus vai izdevumus no valūtas kursu svārstībām.

Dienā, kad aizņēmumu saistības atmaksā, budžeta iestāde samazina aizņēmumu saistības un samazina naudas līdzekļu kontu.

Gada beigās budžeta iestāde aprēķina un atsevišķi uzrāda izdevumu saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas. Īstermiņa saistību daļās iekļauj summas, kuru atmaksas termiņš nepārsniedz vienu gadu no bilances datuma.

Aizņēmuma procentu izdevumus un saistību maksājumus par piešķirtajām, bet neizmantojamām kredīta summām, uzskaita darījuma valūtā pēc uzkrājumu principa, kas nosaka, ka izdevumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no tā, vai nauda ir samaksāta.

Budžeta iestāde uzkrāj un aprēķina izdevumu procentu un saistību maksājumus, pamatojoties uz noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem.

Aprēķinot procentus, tos atzīst kā izdevumus pārskata periodā, kā arī uzskaita bilances pasīvā kā "Uzkrātos izdevumus".

1.20.NĀKAMO PERIODU IEŅĒMUMU UN SAŅEMTO AVANSA MAKSĀJUMU UZSKAITE

Pārskata gadā nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīta saņemtā ārvalstu finanšu palīdzība, saņemtais finansiālais atbalsts un saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, ja saskaņā ar dāvinājuma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta (ar ierobežotu lietošanas laiku) iegādei, izveidošanai vai būvniecībai;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajos pārskata gados;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi nākamajos gados jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos sākotnēji uzskaitīto saņemtās finanšu palīdzības vai finansiālā atbalsta vērtību iekļauj attiecīgo pārskata periodu ieņēmumos atbilstoši ilgtermiņa ieguldījuma kārtējā gada nolietojuma un vērtības norakstījumu summām vai to daļām, vai pakāpeniski nosacījumu izpildes laikā.

Ieņēmumus par konkrētiem pakalpojumiem, kas saņemti pirms pārskata perioda slēgšanas (bilances) datuma, bet attiecas uz nākamajiem (pārskata periodam sekojošiem) periodiem, norāda bilances pasīvā kā nākamo periodu ieņēmumus.

Nākamo periodu ieņēmumu kontā atzītās summas iekļauj ieņēmumu un izdevumu pārskatā pēc uzkrāšanas principa, ieņēmumus atzīstot periodā, uz kuru tie attiecas.

Attiecīgi ieņēmumus atzīst dienā, kad budžeta iestāde ir sniegusi pakalpojumu vai realizējusi darījumā paredzēto aktīvu.

1.21. IENĒMUMU UZSKAITE

Ieņēmumi ir atzīti pēc uzkrāšanas principa. Ieņēmumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas. Korekcijas pieļaujamas tikai pārskata perioda ietvaros. Konstatētās iepriekšējo periodu uzskaites kļūdas, neprecizitātes, un grāmatvedības uzskaites kārtības maiņas ietekmi uzskaita kā pārskata perioda ieņēmumu un izdevumu korekcijas.

Ieņēmumus no pakalpojumu sniegšanas uzskaita, atskaitot pievienotās vērtības nodokli (ja iestāde ir pievienotās vērtības nodokļa maksātājs) un atlaides, kas tieši saistītas ar to realizāciju. Asignējumu (dotāciju) piešķiršanas (saņemšanas) dienā tiek atzīsti pamatdarbības ieņēmumi no saņemtajām dotācijām un palielina naudas līdzekļu konta atlikums, bet pārskata perioda (gada) beigās saskaņā ar uzkrāšanas principu koriģēti atzītie pamatdarbības ieņēmumi par piešķirto valsts budžeta asignējumu (dotāciju) neizmantoto daļu, kā arī samazinot naudas līdzekļu atlikumus.

Nenodokļu ieņēmumu attaisnojuma dokumenta izrakstīšanas dienā atzīst pamatdarbības ieņēmumus. Izrakstot attaisnojuma dokumentu par nenodokļu ieņēmumu priekšapmaksu, nerodas pamatojums aktīvu vai saistību atzīšanai bilancē.

Saņemtos dāvinājumus, ziedojumus un mantojumus uzskaita attiecīgā aktīvu grupā, saņemšanas, novērtēšanas vai vērtības apstiprināšanas dienā atzīstot pārskata perioda pamatdarbības vai nākamo periodu ieņēmumus tādā vērtībā, kāda noteikta ar dāvinājumu, ziedojumu vai mantojumu saņemšanu saistītajos dokumentos vai kādā novērtēti attiecīgie dāvinājumi, ziedojumi vai mantojumi.

Subsīdijas un dotācijas komersantiem, biedrībām, nodibinājumiem saskaņā ar uzkrāšanas principu atzīst nākamo periodu izdevumus, subsīdijas un dotācijas izmaksājot avansā, pamatdarbības izdevumos atbilstoši budžeta iestādē apstiprinātiem komersanta, biedrības vai nodibinājuma iesniegtiem attaisnojuma dokumentiem.

Ir noteikts, ka saņemto ārvalstu finanšu palīdzību no nerezidentiēm atzīst nākamo periodu ieņēmumos un pārskata perioda ieņēmumos atzīst pakāpeniski atbilstoši nolietojumam vai nosacījumu izpildei.

Budžeta ieņēmumus veido saskaņā ar nodokļu likumiem iekasētie vai saņemtie nodokļu, valsts un pašvaldību nodevu un citi maksājumi budžetos, kā arī pašvaldības budžeta iestāžu ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa, dabas resursu nodokļa un azartspēļu nodokļa ieņēmumi tiek atzīti pēc naudas saņemšanas principa, jo šo nodokļu administrēšanu veic Valsts ieņēmumu dienests.

Ķekavas novada pašvaldība veic nekustamā īpašuma nodokļa uzskaiti pēc uzkrāšanas principa.

Soda naudu un nokavējuma naudas ieņēmumus atzīst naudas saņemšanas dienā. Pašvaldība atspoguļo aprēķinātās soda naudas un nokavējuma naudas zembilancē.

1.22. TRANSFERTU IENĒMUMU UN IZDEVUMU UZSKAITE

Ja transfertu saņem vai pārskaita pirms transference izlietojuma:

- veicot pārskaitījumu, atzīst prasības par avansā pārskaitīto transfertu, saņemot pārskaitījumu, atzīst saistības par avansā saņemto transfertu;
- pamatdarbības transference ieņēmumus un transference izdevumus atzīst pārskata gadā, kurā veikts apstiprinātais transference izlietojums, ja izlietojums vai izdevumi

apstiprināti pārskata gadā vai līdz nākamā pārskata gada 31. janvārim (ieskaitot).

- Atzīstot transferta ieņēmumus, samazina saistības par avansā saņemto transfertu, atzīstot transferta izdevumus, samazina prasības par avansā pārskaitīto transfertu.

Ja transferts tiek saņemts vai pārskaitīts ar pēcmaksu:

- ja attiecīgos izdevumus par pārskata gadu apstiprina pārskata gadā līdz 31. decembrim (ieskaitot), pārskata gada beigās atzīst prasības un transferta ieņēmumus vai saistības un transferta izdevumus;
- ja attiecīgos izdevumus par pārskata gadu apstiprina nākamajā pārskata gadā līdz 31. janvārim (ieskaitot), pārskata gada beigās atzīst uzkrātos ieņēmumus un transferta ieņēmumus vai uzkrātās saistības un transferta izdevumus. Naudas līdzekļu pārskaitījuma un saņemšanas dienā attiecīgi samazina uzkrātos ieņēmumus un uzkrātās saistības;
- ja transferta izlietojumu vai attiecīgos izdevumus par pārskata gadu apstiprina nākamajā pārskata gadā pēc 31. janvāra, transferta ieņēmumus un izdevumus atzīst kā pārējos iepriekšējo gadu ieņēmumus un izdevumus pārskata gadā, kurā apstiprināts transferta izlietojums vai attiecīgie izdevumi.

1.23. IZDEVUMU UZSKAITE

Ķekavas nobada pašvaldības budžeta izdevumi ir atspoguļoti atbilstoši Ministru kabineta noteikumos noteiktajai izdevumu klasifikācijai atbilstoši valdības funkcijām un ekonomiskajām kategorijām.

Izdevumi ir atzīti pēc uzkrāšanas principa. Izdevumus atzīst periodā, kad tie radušies, neatkarīgi no naudas saņemšanas vai samaksas.

Subsīdiju, dotāciju komersantiem, biedrībām, nodibinājumiem uzskaites pamatprincipi:

- Budžeta iestāde, kura veic subsīdiju vai dotāciju pārskaitījumus komersantiem, biedrībām vai nodibinājumiem noteikta mērķa īstenošanai, pārskaitījuma dienā samazina naudas līdzekļus norēķinu kontā un atzīst nākamo periodu izdevumos.
- Budžeta iestāde pēc finanšu atskaites saņemšanas no komersantiem, biedrībām vai nodibinājumiem un dotācijas izlietojumu apstiprināšanas (atbilstoši līguma nosacījumiem), par atbilstošo summu samazina nākamo periodu izdevumus un atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumus.

1.24. ZEMBILANCES UZSKAITE

Zembilances kontos reģistrē budžeta iestādes iespējamus aktīvus, kuri radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde pilnībā nevar kontrolēt. Zembilances kontos reģistrē iespējamās saistības, kas radušas pagātnes notikumu rezultātā, bet iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus pilnībā nevar kontrolēt. Zembilancē norāda arī pašreizējās saistības, kuru dzēšanai nav nepieciešams resursu patēriņš, un pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

Zembilances aktīvi:

- zembilances kontā „Nomātie aktīvi” uzskaita ilgtermiņa ieguldījumus (pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus) un krājumus, kas atrodas budžeta iestādes lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas līgumiem un patapinājuma līgumiem (datori, printeri fotokameras, kā arī zeme un citi nomātie pamatlīdzekļi to sākotnējā vērtība). Kā attaisnojuma dokuments nomā pieņemtiem pamatlīdzekļiem atbilstoši līguma nosacījumiem var būt pieņemšanas-nodošanas akts;
- zembilances kontā „Iespējamie aktīvi” norāda budžeta iestādes iespējamus aktīvus, kas var rasties pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai pēc viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde nevar kontrolēt. Iespējamus aktīvus atzīst, ja pastāv varbūtība

ekonomisko labumu un pakalpojumu potenciāla palielinājumam iestādē (piemēram, naudas līdzekļi, kas būtu saņemami kā nomas maksa par zemi vai telpu (saskaņā ar noslēgtiem līgumiem. Pēc šo apstākļu apstiprināšanas un aktīva vērtības ticamas novērtēšanas aktīvu un ar to saistītos ieņēmumus norāda iestādes bilancē, samazinot zembilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību.

- zembilances kontā „Saņemamie līgumsodi un naudas sodi” norāda aprēķināto saņemamo līgumsodu un naudas sodu, kurš nav saņemts līdz bilances datumam, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības saņemt attiecīgo soda naudu.
- zembilances kontā „Prasības par prettiesiskā ceļa atsavinātiem aktīviem” norāda vērtību atbilstoši aktīva atlikušajai vērtībai dienā, kad tas tika prettiesiski atsavināts (nozagtās materiālās vērtības).

Zembilances pasīvi:

- zembilances kontā „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumiem, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem” norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem līgumiem par ilgtermiņa ieguldījumiem un izveidošanu, neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā (izņemot nākotnes saistību summu par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem).
- zembilances kontā „Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu” norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem neatceļamajiem līgumiem par preču un pakalpojumu iegādi. Nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti.
- zembilances kontā „Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti” uzskaita budžeta iestādes saņemtos avansa un priekšapmaksu attaisnojuma dokumentus bilances datumā.
- zembilances kontā „Izsniegtie galvojumi” norāda iespējamo saistību summu bilances datumā, kura būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu;
- zembilances kontā „Citas zembilances saistības” norāda pārējas iepriekš neklasificētās iespējamās saistības.

1.25.GADA INVENTARIZĀCIJA

Gada inventarizācija izdarīta laika periodā no 01.10.2023. līdz 31.01.2024. pamatojoties uz:

- Ķekavas novada pašvaldības rīkojumu Nr. Nr.1-1/23/109 no 25.09.2023.

Inventarizācijas veiktas visiem bilances posteņiem, zembilances prasībām un saistībām, stingrās uzskaites dokumentiem .

Īpašumi salīdzināti ar Valsts Zemes dienesta datiem, Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju, Valsts mežu dienestu, Ceļu satiksmes drošības direkciju, Latvijas derīgo atradņu reģistra datiem.

Inventarizāciju bibliotēkas fondiem veic saskaņā ar LR MK noteikumi Nr. 317 “Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi” šādos termiņos:

- bibliotēkās, kuru krājumā ir līdz 50000 vienību, – ne retāk kā reizi astoņos gados;
- bibliotēkās, kuru krājumā ir no 50000 līdz 100000 vienību, – ne retāk kā reizi 10 gados;

- bibliotēkās, kuru krājumā ir no 100000 līdz 500000 vienību, – ne retāk kā reizi 15 gados;

bibliotēkās, kuru krājumā ir vairāk nekā 500000 vienību, – izlases kārtībā saskaņā ar bibliotēkas vadītāja (direktora) apstiprinātu pārbaudes plānu ne retāk kā reizi 20 gados

Pašvaldība pārskata perioda beigās izvērtē prasības un samaksātos avansus un uzskata tos par nedrošiem (šaubīgiem), ja:

- prasību apmaksas vai avansu nosacījumu izpildes termiņš ir nokavēts 90 dienas un vairāk;
- pastāv strīds par prasību atmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums;
- pret debitoru ir ierosināta lieta par maksātnespēju;
- ir pamatoti iemesli, kas liek apšaubīt parāda atgūšanu.

Prasības bilancē norādītās neto vērtībā, izvērtējot katru parādnieku un katru darījumu ir izveidots vērtības samazinājums, kurš ir novērtēts nedrošās summas apmērā vai procentos no parāda vērtības.

Debitoru parādu summām ir veikta savstarpējo norēķinu salīdzināšana uz 2023. gada 30.septembri.

Nekustāmā īpašuma nodokļu parādi ir salīdzināti ar nekustāmā īpašuma nodokļa uzskaites datiem (nekustāmā īpašuma nodokļu administrēšanas sistēma NINO).

Pārējie nodokļu atlikumi uz pārskata perioda beigām tika savstarpēji salīdzināti ar Latvijas Republikas Valsts ieņēmumu dienestu.

2.NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Latvijas Republikā un citās valstīs 2024.gadā joprojām ir spēkā vairāki ierobežojošie pasākumi saistībā ar karu Ukrainā, kas ievērojami samazina ekonomikas attīstību valstī un pasaulē. Nav paredzams, kā situācija varētu attīstīties nākotnē, un līdz ar to pastāv ekonomikas attīstības nenoteiktība. Pašvaldības vadība nepārtraukti izvērtē situāciju. Pašvaldības vadība uzskata, ka ieviestie ierobežojumi būtiski neietekmēs pašvaldības darbību. Tomēr šis secinājums balstās uz informāciju, kas ir pieejama šī finanšu pārskata parakstīšanas brīdī un turpmāko notikumu ietekme uz pašvaldības darbību nākotnē var atšķirties no vadības izvērtējuma.

Minētais pēc bilances notikums neatstāj ietekmi uz 2023.gada rezultātiem.

Ķekavas novada domes priekšsēdētājs

Juris Žilko

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU

Evita Egle 27886753
evita.egle@kekava.lv